

Դանիել Վարուժան

Հայրենի լեռներ

Լեռներ՝, լեռներ՝ հայրենի, անմահական դրշտներ՝
Որոնց արփին կը դնէ թագ եւ մըշուշն ալ պատմութեան.

Լեռներ, սառէ ծոցերով, գըլուխներով ձիւնահեր՝

Չոր կօծանէ յօսնկան:

Ձեր ճակատները կույս են լոկ Աստուծոյ համբուրված,

Թըխակարկառ ուտերնիդ կլվա կապույտն երկնքին.

Վիհերու մէջ ուր լիճեր կքնանան մենակյաց.

Աստղերը սոսկ կծաղկին:

Քարայրներեն՝ որոնց հովը գայլի պես կոռնա

Գետեր բխած գարնան դեմ կգահվիժին փըրփրահեր,

Եւ կերթան ձեր ոտքերուն սըփռել գորգեր միշտ ծաղկյա՝

Ուր կնըստին հովիվներ:

Կսողա շանթն օձի պես ձեր գըլխուն շուրջ կրանիտն,

Որմէ բռնկած կմխան եղէնիներ օրերով.

Արծիվն այդտեղ աստղերեն միայն իր կուտը կուտն,

Կխմն ջուրն ամպեն գով:

Օրինյա՛լ ըլլաք, ո՛վ լեռներ, օրօրոցներ աղամանդ,

Ուր մեր պապերն առջի հեղ իրենց աչքերը բացին,

Եւ վագրի մորթ մուսերնուն իջան դաշտերն արգաւանդ,

Կրթեցին եզը՝ լուծին:

Փայլակնաբիր ամպրոպին մեջն երկնի գոռ գագան -

Մեր արքաներն որսալու ելան փախչող սատրապներ.

Իրենց ձիուն խըրխինջէն՝ անդունդներուն մէջ սուգան

Ժայռին մրափող վիշապներ:

Օրհնյա՛լ ըլլաք դո՛ւք՝ որ տվիք գրկերը ձեր շաղածին
Անակորդվույն, Տրդատի պատըսպարան եւ անդույր,
Որոնք քաշված այրերու մեջ՝ լուսնին տակ կարդացին
Ժամագրքեր խնկաբույր:

Դո՛ւք որ տեսաք փապարի մեջ կույսերու ոսկրներ՝
Ջոր հետո լույս մ'երկնային փոխակերպեց շուշանի,
Դո՛ւք որոնց մեջ ճրգնագգեստ քուրճերով են վախճաններ
Արքաներ նման տիտանի:

Արծաթն, ոսկի՛ն կ'եռան ձեր արգանդներուն մեջ հրագանձ,
Որոնցմով հայ տիկիհներն իրենց զարդեր շինեցին,
Հայրապետներն ըսկիհներ, եւ ասպետներն հերապանձ
Նետերն իրենց մահաձին:

Ձեր մայրենի ծոցին մեջ կաթը մարմարն է առատ՝
Ջոր կթեցին մեր հայրերն օր մը ձեռքով ժրաջան,
Ու կերտեցին աստուածներն ու բազիններն անարատ,
Ուր տատրակներ մորթվեցան:

Կառույց Երվանդն իր քաղաքն ու Երվագն ալ իր մեհեանն.
Հսկա սյուներ խոյազլուխ Մասիսի պես շողացին,
Ու ձեր մարմարն արփացու հագաւ ձեւերը տիտան
Մեր պապերուն հանճարին:

Արշակ կապեց կամուրջներ Եփրատին վրա դիւսձայն՝
Որոնք այդ խեղ դիցուիվույն ճապուկ մեջքը պարուրող
Եղան գոտի ալեսանձ՝ որոնցմե վար կախվեցան
Մորմենիներ աղամող:

Քանդակվեցան ձեր կուճով դամբարաններն Անիի
Եւ սափորները լեցուն Արշակունի աճյունով՝
Որոնց մէջն ծրլեցաւ իբրեւ ընձյուղ կաղնիի
Բագրատունին մարտախռով:

Լեռնե՛ր, լեռնե՛ր, սե՛ւ լեռներ, այլեւս աւա՛ղ թափուր եք
Շողապսակ փառքերեն, հերոսներեն հինօրյա.

Դիոսի տեղ ամպ մ'այսօր՝ գերդ քողն այրի կընոջ մ'հեգ՝
Կնըստի ձեր գլխուն վրայ:

Թող ձե՛զ դառնա նոր Մերունդն, ըլլա դրացի արեւուն.

Իրեն դըղյալ թող ընե իր հայրերուն օրօրանն.

Արծվի թեւերն իր վըրա՛, իր վրա՛յ երկինքը անհուն.

Թող շանթերո՛վ գինվի ան:

Փըրկությունն ա՛լ ձեր մեջ է, ձեր փապերուն մեջ մըթին,

Մեպերուն վրա՛ է՝ ուր այծն ելած վիհին կնայի

Հող ջըրվեժներն՝ որոնց քով վարդենիներ կծաղկին՝

Կու տան հրավեր պայքարի:

Թող ձե՛զ դառնա նոր Մերունդն, աստղահամարգ ըլլա գորք,

Թըշնամվոյն դեմ բերդ եք դուք, դյուցազուններոյ՝ ապարանք.

Լոկ քաջերո՛ւն համար ձեր ժայռերը լալ, ջրողորկ,

Կըլլան գահեր ոսկեզանգ:

Եւ թող տրոփեն վեհօրէն լոկ քաջերո՛ւն ոտքի տակ

Հըրաբութներն ըսքողուած, ձեր սըրտերն այդ ծըծմբաւո.

Եւ վաղը թող շինուին ձեր մարմարներէն ըսպիտակ

Հերոսներու արձաններ: